

Добитник Награде Десанка Максимовић (2018)

Образложење жирија за доделу награде „Десанка Максимовић“ за 2018. годину

Жири у саставу: Тања Крагујевић, Владимир Копицл, Слободан Зубановић, Соња Веселиновић и Светлана Шеатовић, председник, донео је једногласну одлуку да се Награда „Десанка Максимовић“ за укупан допринос српској поезији, који додељује Задужбина „Десанка Максимовић“, за 2018. годину додели Ани Ристовић.

Награда „Десанка Максимовић“ додељује се за укупан допринос српској поезији. Ана Ристовић је већ првом збирком *Сновидна вода* средином деведесетих година ушла крупним корацима у српску поезију, а сваком новом књигом је померала границе сопственог поетичког домета дајући нови замах српском песништву.

Ана Ристовић је песнички опус започела првом збирком *Сновидна вода* (1994) и до данас је са седам збирки и два избора нових песама водећи песнички глас у савременој српској поезији. Превела је преко 20 књига са словеначког. Дакле, свеукупна стваралачка личност у савременој поезији која је стално померала и усавршавала песнички језик, жанр и тематику. То је песникиња изворне лирске вокације, суптилног сензибилитета и аутентичног развојног пута који увек поставља нове и високе естетичке границе. Све је у знаку симболичних бројева, па и 25. награда „Десанка Максимовић“ стиже у руке песникиње средње генерације која је више од 25 година присутна на песничкој сцени. Ана Ристовић је најмлађа добитница ове награде, али је снажним поетским замахом пример песникиње која је дала важан допринос и о чијем стваралаштву је већ неколико година било речи као о опусу који је увек био у најужем избору жирија.

Ана Ристовић је рођена 1972. године у Београду. Дипломирала је српску књижевност и језик са општом књижевношћу на Филолошком факултету у Београду. Објавила је књиге песама: *Сновидна вода* (1994), *Уже од песка* (1997), *Забава за доконе кћери* (1999), *Живот на разгледници* (2003), *Око нуле* (2006), *P.S.* (изабране песме, 2009), *Метеорски отпад* (2013), *Нешто светли* (изабране и нове песме, 2014), *Чистина* (2015). Добитница је Бранкове награде за прву збирку *Сновидна вода*, а потом награде „Бранко Миљковић“, Награде Сајма књига у Игалу, немачке награде „Hubert Burda Preis“ за младу европску поезију, награде „Милица Стојадиновић Српкиња“ и „Дисове награде за песнички опус 2014. године. Песме и збирке су превођене на немачки, енглески, словеначки, мађарски, шведски, фински, заступљена је у најзначајнијим домаћим и страним антологијама.

На крају 20. века Ана Ристовић објављује прву збирку песама *Сновидна вода* (1994) само годину дана после смрти Десанке Максимовић. Поезија Ане Ристовић је од тада, па све до данас обележена сталним поетичким развојем, изузетном комуникативношћу и изразитим лирским тоном. Ана Ристовић је песникиња која дубоким погледима лирског субјекта, двојношћу и контрапунктним захватима подиже границе српског песништва у 21. веку. После девете књиге песама Ана Ристовић је свеж, лирски, самосвојан глас који тежи највишим естетским донетима. Она припада генерацији деведесетих која се појављује у једној од најтежих деценија за српски народ, културу и књижевност. То је нова генерација коју обележава нови мистицизам, метафизика одсутности, парадоксалност, нова патетичност, аутореторичност, као што је приметио

Тихомир Брајовић. Појава интимног као облик бега од социјалних околности је одлика генерације, али посебно је развијена у опусу Ане Ристовић. Од гласа интимног и личног емоционалног тона Ана Ристовић је културом и образовањем, високим облицима артифицијелности и интертекстуалности стигла до синтеза знања и искуства, емоције и културе. Обележена метапоетским и аутопоетским исказима поезија Ане Ристовић кореспондира са бројним референцама националне и светске културе и књижевне баштине градећи сопствени поетички израз обележен искуством писања, мишљења о поезији и низом метапоетских исказа. То је поезија коју обележава парадокс, иронија, ауоиронија, метапоетичност, субјективност, испитивање односа тела и текста, интимности, књижевност на рубу опстанка културе, друштва и света. Тако се и позиција жене поставља као друштвено биће на ивици, на рубу и у процепу независности и природне потребе за праприродним пореклом жене. У каснијим збиркама Ана Ристовић је и даље на трагу интертекстуалних облика, алузија, асоцијација, али и на путу једноставности исказа и гномичности.

Већ првом збирком она је најављена као песникиња великих поетичких могућности, рафинираног стила, структуре која призива жанр бајке богата лирским и фантастичним елементима потискујући реалност. У првој песми збирке *Сновидне воде* „Проповедање чаролије“ Ана Ристовић отвара пут фантастичном и интимном свету у игри огледала и двојности, сна и сновиђења. У последњим стиховима ове песме као да одређује поетичко језгро збирке и сопственог опуса: „Веровати у сушти свет унутар огледала/када ни огледала, можда више не постоје“. Ана Ристовић ће једном приликом казати да поезија не може спасити свет, али на одређен начин, спасава оног ко је чита, управо зато што му не нуди никакве одговоре већ буди у њему самом запитаност о свету. Та врста запитаности над светом и књижевност као нека врста терапије бола читалаца и ставаралаца је блиска стиху Десанке Максимовић: „Земља јесмо, све остало су привиди/ Једино није привид рана која се у ноћ отвара и бриди“. Поезија као облик мисаоности, превазилажења стварности и свест о емоционалном суспстрату као једином уточишту. У том погледу Ана Ристовић даје допринос развоју српске поезије ширећи његов поетички и стилски домет новим жанровским померањима у збирци *Живот на разгледници* (2003). Песнички говор Ане Ристовић обележен је имагинацијом која жели да проговори о ономе чега нема. То је говор о одсутном или само ономе о чему машта песнички субјект. *Забава за доконе кћери* (1999) је усавршила песнички израз ка најинтимнијем делу женског бића, духовном и телесном свету. Место жене и развој њеног емотивног живота је простор у коме се одвијају најделикатније трауме и најлепши доживљаји једног бића. То је песнички глас који сублимира искуство, еротичност, мисаоност и емоцију која почива у интимности израслој на „раздробљености и удаљености“. Ана Ристовић је најближа Десанки Максимовић у деликатности израза, интимности света жене и дубокој мисаоности која зна да је песнички свет израз бића и начин живљења упркос свим болима које нам задаје свет свакодневице.

Председник Жирија

др Светлана Шеатовић